

ບົດລາຍງານ
ການສຶກສາ ຈຸດດີ - ຈຸດອ່ອນ ຂອງການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງ

-----%%-----

ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ປ່າໄມ້ ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້	ອົງການ GAPE ເມືອງປາກເຊ, ແຂວງ ຈໍາປາສັກ
--	--

1. ເຫດຜົນ ແລະ ແຮງຈູງໃຈ ຂອງການສຶກສາ

ນໍ້າມັນຍາງ ແມ່ນຜລິດຕະພັນທີ່ໄດ້ມາຈາກຊະນິດຕົ້ນໄມ້ທີ່ຈັດຢູ່ໃນວົງຕະກຸນໄມ້ຍາງ ຊຶ່ງພາສາວິທະຍາສາດ ເພື່ອຄວາມເຂົ້າໃຈລວມເອີ້ນວ່າ *Dipterocarpaceae*. ໃນເວທີການຄ້າ ຫລື ໃນການນໍາໃຊ້ທົ່ວໄປ ໄດ້ເອີ້ນ ກັນວ່ານໍ້າມັນຍາງ ແຕ່ຕົວຈິງ ນໍ້າມັນທີ່ກ່າວແມ່ນໄດ້ເອົາມາຈາກຫລາຍຊະນິດຂອງວົງຕະກຸນໄມ້ຍາງເຊັ່ນ ຍາງຂາວ ຫລື ຍາງມວກ, ຍາງແດງ, ຕະແບງ, ຊາດ, ກຸງ (*Dipterocarpus alatus*, *D. costatus*, *D. intricatus*, *D. turbinatus*).

ນໍ້າມັນຍາງເຄີຍເປັນຊະນິດຂອງເຄື່ອງປ່າຂອງດົງທີ່ຂຶ້ນຊື່ໃນລາຍການປະເພດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ຖືກນໍາໃຊ້ ພາຍໃນ ແລະ ເປັນສິນຄ້າສົ່ງອອກຂອງລາວ ຄຽງຄູ່ກັບພວກໝາກແຫ່ງ, ຫວາຍ, ບໍ່ສາ, ຂີ້ຊີ, ເປືອກບົງ, ຍານ, ຢາຫົວ, ແຂມ ແລະ ອື່ນໆອີກຫລາຍກວ່າ 20 ຊະນິດເດັ່ນໆ. ເຖິງປະຈຸບັນ ນໍ້າມັນຍາງກໍຍັງເປັນທີ່ຕ້ອງ ການ ຂອງຕະຫລາດສາກົນ ຊຶ່ງເຫັນໄດ້ວ່າ ນໍ້າມັນຍາງຈາກປະເທດກໍາປູເຈັງຜ່ານບັນດາແຂວງພາກໃຕ້ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຈໍານວນຫລວງຫລາຍສົມຄວນເຊັ່ນວ່າໃນປີ 2002 ນໍ້າມັນຍາງຜ່ານ 1.003.000 ລິດ, ປີ 2003 ຜ່ານ 530.000, ປີ 2004 ຜ່ານ 400.000 ລິດ (ຂໍ້ມູນຈາກຫ້ອງການປ່າໄມ້ແຂວງ ຈໍາປາສັກ). ນໍ້າມັນຍາງ ຊຶ່ງເຄີຍເປັນທີ່ເພິ່ງສ້າງລາຍຮັບ ໃຫ້ແກ່ຊາວຊົນນະບົດ ແລະ ລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ ໄດ້ຍຸດລົງໃນປີ 1997 ຈົນເຖິງປະຈຸບັນ ເຫດຜົນໃນການຍຸດລົງນັ້ນມີການສົ່ງອອກນໍ້າມັນຍາງຈາກ ສປປ ລາວເຮົາ ແມ່ນມີ ການອ້າງອີງວ່າ ເຕັກນິກການເອົານໍ້າມັນຍາງແບບປອດໄພຈາກການກະທົບຕໍ່ຊີວະນາໆພັນບໍ່ມີ. ການເອົານໍ້າມັນຍາງເປັນສາເຫດໃຫ້ມີໄພໃໝ່ປ່າ ແລະ ໄມ້ຍາວທີ່ຜ່ານການເອົານໍ້າມັນຍາງແລ້ວເສັງຄຸນນະ ພາບໄມ້. ໆຕໍ່ທັງໝົດເຫດຜົນທີ່ກ່າວນີ້ ກໍບໍ່ໄດ້ເຫັນເອກະສານສໍາຫລວດ ປະເມີນຢັ້ງຢືນ ຫລື ເອກະສານ ທີ່ເປັນຫລັກຖານຢ່າງເດັດຖານ ພໍທີ່ຈະເອົາມາເປັນບ່ອນອີງໃນຄັ້ງນີ້.

ຫລາຍພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ກໍສົນໃຈໃນສະພາບນໍ້າມັນຍາງ ແຕ່ບໍ່ມີທີ່ໃດໃຫ້ຄໍາຕອບທີ່ ຊັດເຈນ. ຫລາຍພາກສ່ວນໄດ້ໃຫ້ຄໍາແນະນໍາຕໍ່ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ວ່າແມ່ນພາລະບົດບາດຂອງສູນທີ່ຈະຕ້ອງ ສຶກສາຫາຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າເຕັກນິກ ພ້ອມທັງລະບຽບການໃຫ້ແກ່ ການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງ ແບບຍືນຍົງ ມີປະສິດທິຜົນ ແລະ ຮັບປະກັນການທໍາລາຍປ່າໄມ້ ກໍຄືສະພາບສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຕໍ່ສະພາບຄືດັ່ງກ່າວ ໃນຄັ້ງວັນທີ 9 ມັງກອນ ປີ 2004, ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ໄດ້ເຊື່ອເຊີນເອົາອົງການຈັດຕັ້ງສາ ກົນນຶ່ງຄື ອົງການ ສັງຄົມນາໆຊາດ ເພື່ອມະນຸດ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (GAPE) ມາສົມທົບກັນສະເໜີແນວ ຄວາມຄິດ-ຄວາມເຫັນ ແລະ ບົດຮຽນທີ່ທາງປະເທດໄກ້ຄຽງ ຄືປະເທດກໍາປູເຈັງໄດ້ປະຕິບັດ ແລະ ບາງບົດ ຮຽນ

ທີ່ໄດ້ຈາກຊາວບ້ານເຂດພາກໃຕ້ ສປປ ລາວເອົາມາສະເໜີ ແຕ່ທັງໝົດນັ້ນ ຍັງບໍ່ທັນມີທາງອອກພຽງພໍ. ໃນກອງປະຊຸມຄັ້ງນັ້ນ ກໍມີຜູ້ແທນຈາກພາກສ່ວນຂອງລັດມາຮ່ວມ ເຊັ່ນ ຈາກກົມປ່າໄມ້, ກອງສົ່ງເສີມ, ມະຫາວິທະຍາໄລແຫ່ງຊາດ, ກອງປະຊຸມໄດ້ໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນໃນການສືບຕໍ່ ສຶກສາຜົນກະທົບຕ່າງໆ ໃນກິດຈະກຳ ການເອົານໍ້າມັນຍາງ ແລະ ມອບພາລະໃຫ້ແກ່ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ເປັນເຈົ້າການ.

ສະນັ້ນອີກເທື່ອນຶ່ງ ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ໄດ້ສົມທົບກັບອົງການ GAPE ແລະ ພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຢູ່ທ້ອງຖິ່ນ ສ້າງແຜນການລົງໄປທາງປະຊາຊົນ ຊຶ່ງແຜນການຄັ້ງນີ້ຢູ່ໃນກອບ “ ສຶກສາ ຈຸດດີ ແລະ ຈຸດອ່ອນ ຂອງການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງ”.

2. ຈຸດປະສົງ

- 1) ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ຈຸດດີ ຈຸດອ່ອນ ໃນການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງ ຈາກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ
- 2) ເກັບກຳຂໍ້ມູນ ດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ກ່ຽວພັນກັບນໍ້າມັນຍາງ ແຕ່ກ່ອນ ກັບປະຈຸບັນ
- 3) ເກັບກຳຂໍ້ມູນດ້ານການຄ້າ-ຂາຍ ນໍ້າມັນຍາງ ຫລື ການຕະຫຼາດ

3. ວິທີການ

- 1) ປະກອບທີມງານ ປະມານ 7 ຄົນ ທີ່ມາຈາກ ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້, GAPE, ພະນັກງານຈາກ ແຂວງ ແລະ ເມືອງ. ອີງຕາມຄວາມຕຽມພ້ອມຂອງແຕ່ລະທ້ອງຖານປ່າໄມ້ແຂວງ ແລະ ເມືອງ, ບາງແຂວງກໍມີພະນັກງານຈາກທ້ອງຖານປ່າໄມ້ແຂວງໄປຮ່ວມ (ຈຳປາສັກ, ສາລະວັນ), ສ່ວນວ່າຢູ່ເມືອງ ກໍມີພະນັກງານຈາກທ້ອງຖານປ່າໄມ້ ເຂົ້າຮ່ວມທຸກເທື່ອ.
- 2) ການຕຽມວິທີເກັບກຳຂໍ້ມູນ: ພະນັກງານຈາກສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ແລະ ຕາງໜ້າຂອງ ອົງການ GAPE ໄດ້ຜ່ານການວາງແຜນວິທີການສຳພາດ ແລະ ຕາຕະລາງ ໂດຍໃຊ້ເຄື່ອງມືທີ່ງ່າຍ ຄັດຈາກ ວິທີການເກັບກຳຂໍ້ມູນແບບເລັ່ງລັດ RRA & PRA. ຕາຕະລາງໄດ້ກະຕຽມ ແຕ່ເມື່ອເວລາປະຕິບັດຕົວຈິງ ພະນັກງານພຽງແຕ່ສຳພາດແບບເຄິ່ງຈັດວາງ ແລ້ວບັນທຶກເຂົ້າໃນປຶ້ມໂດຍກົງ.
- 3) ສຳພາດຊາວບ້ານ ຜູ້ທີ່ເຄີຍທຳການຂຸດຄົ້ນ: ພະນັກງານໄດ້ໄປເຖິງບ້ານເປົ້າໝາຍ ສະເໜີຈຸດປະສົງນຳອຳນາດການປົກຄອງ, ພະຍາຍາມລວບລວມນັກຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງ ຊຶ່ງແຕ່ລະບ້ານເປົ້າໝາຍ ກໍໄດ້ມີໂອກາດໄດ້ພົບປະໂອ້ລົມກັບຊາວບ້ານເປົ້າໝາຍ ຊຶ່ງອີງຕາມການສັງລວມແລ້ວ ເຫັນວ່າຊາວບ້ານມີຄວາມຍິນດີ ແລະ ຈິ່ງໃຈໃຫ້ຂໍ້ມູນ ຕາມການສຳພາດ ຈົນວ່າໃນບາງບ້ານ ນັກຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງໄດ້ສະແດງອອກຄວາມຈິງໃຈນອກຈາກຄຳສັ່ຖາມ ໃນເລື່ອງການຢັ້ງຢືນເຖິງຄວາມຍິນຍົງຂອງການເອົານໍ້າມັນຍາງ ແລະ ການມາຂີ້ຊີ້ກົກຍາງຈາກຊາວບ້ານທັງໆທີ່ວ່າບໍ່ຢາກຕັດ ບໍ່ຢາກປາກົກຍາງຂອງຕົນ ທີ່ເຄີຍໃຫ້ອາຊີບມາແຕ່ດຶກດຳບັນ.
- 4) ປະຕິບັດຕົວຈິງ ຫລື ແບບສາທິດ: ຢ່າງປ່າ ພາກັນເຈາະ - ຈູດ ແລະ ເອົານໍ້າມັນ. ສັງເກດຕີລາຄາ ຈຸດດີ-ຈຸດອ່ອນ ໃນແຕ່ລະບາດກ້າວ. ເພື່ອຄວາມໝັ້ນໃຈຂອງທີມງານ ຕໍ່ການຂຸດ-ຈູດເອົານໍ້າມັນຍາງ, ທີມງານໄດ້ສະເໜີນຳນັກເອົານໍ້າມັນຍາງ (ຊາວບ້ານ) ໃຫ້ສາທິດວິທີການ ເຈາະ ຈູດ ຂຸມຂີ້ຍາງ ຕາມແບບສະບັບ

ຂອງຊາວບ້ານ ພ້ອມທັງການອະທິບາຍຢູ່ກັບທີ່ ແລະ ເພື່ອຄວາມໝັ້ນໃຈ ພະນັກງານຍັງ ສື່ຖາມເຖິງວ່າ ນັກຊຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງ ໄດ້ມີພຶດຕິກຳ ຫລື ມີຈິດໃຈປົກປັກຮັກສາ ແລະ ປ້ອງກັນໄຟແບບດຽວກັນນີ້ ພຶດທຸກຄົນບໍ່ ?

- 5) ຕີລາຄາເຂດປ່າ ທີ່ເຄີຍຖືກຊຸດຄົ້ນມາກ່ອນ: ນອກຈາກໄປສາທິດການເອົານໍ້າມັນຍາງແບບປອດໄພແລ້ວ ທີ່ມາງານຍັງໄດ້ສະເໜີໃຫ້ຊາວບ້ານ ນຳພາໄປຍ່າງປ່າ ຫລາຍຈຸດທີ່ເຄີຍເອົານໍ້າມັນຍາງ. ເພື່ອໃຫ້ເຫັນ ຄວາມເປັນຈິງຂອງສະພາບປ່າ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ ຫລື ສະພາບແວດລ້ອມອ້ອມແອ້ມບັນດາກິກຍາງ ຫລື ຕົ້ນໄມ້ໃນຕະກູນຍາງທີ່ຖືກເຈາະນໍ້າມັນຍາງ.
- 6) ສຳພາດບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນໄມ້ຍາງ, ສຳພາດບໍລິສັດ ທີ່ທຳການເລື່ອຍ ແລະ ປຸງແຕ່ງໄມ້ຍາງ: ໃນຄັ້ງນີ້ ທີ່ມາງານໄດ້ມີໂອກາດສຳພາດພໍ້ຄຳນຶ່ງຄົນ ທີ່ທຳການຄ້ານໍ້າມັນຍາງ ຊຶ່ງຜູ້ກ່ຽວກຳໃຫ້ຂໍ້ມູນສຸດທີ່ມີ. ຜູ້ນີ້ ເປັນນັກການຄ້າທີ່ເຂົ້າໃຈຄຸນນະພາບ ແລະ ທີ່ມາຂອງນໍ້າມັນຍາງ ພ້ອມທັງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງ ການຂອງຕະຫລາດ.

4. **ກຳນົດເວລາ:** 15 ວັນ ຊຶ່ງຄາດໃສ່ວັນທີ 15-30/5/2004

5. ຂອບເຂດການສຶກສາ:

- 1) ແຂວງຈຳປາສັກ:
 - ເມືອງປະທຸມພອນ: ບ້ານ ປ່າໄລ່ບົກ, ໜອງບຶງ, ດອນແດງ
 - ເມືອງສຸກຸມມາ
- 2) ແຂວງອັດຕະປື:
 - ເມືອງສະໜາມໄຊ: ບ້ານ ສີ່ມປ່ອຍ, ແສນແກ້ວ, ຕາງຍາວ, ຫາດໃຫຍ່
- 3) ແຂວງສາລະວັນ:
 - ເມືອງເຫລົ່າງາມ
- 4) ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ:
 - ເມືອງທ່າປາງທອງ: ບ້ານ ດອນຍາວ, ວຸດຕະພານ, ນາຫ້ວຍຫານ, ພູພາວ
 - ເມືອງ ພະລານ: ບ້ານ ລະແອນ
- 5) ສຳພາດບໍລິສັດ ນຳໃຊ້ໄມ້ຍາງ ຢູ່ແຕ່ລະແຂວງ

6. ຜົນຂອງການສຶກສາ.

6.1 ກິດຈະກຳເຈາະນໍ້າມັນຍາງ

ການເຈາະນໍ້າມັນຍາງໃນບັນດາແຂວງພາກໃຕ້ເວົ້າລວມແມ່ນໃຊ້ວິທີການຄ້າຍຄືກັນທັງໝົດ ຕ່າງແຕ່ຮີດຄອງກ່ອນເຈາະຕົ້ນໄມ້ຄັ້ງທຳອິດ ທີ່ມີການຂໍອະນຸຍາດບາດກຳນຳເຈົ້າປ່າ ເພື່ອຄວາມປອດໄພ ແລະ ໃຫ້ໄດ້ນໍ້າຫລາຍ. ວິທີການເອົານໍ້າມັນຕົວຈິງນັ້ນ ເມື່ອສົມທຽບກັບວິທີການຈາກບັນດາປະເທດທີ່ຜລິດນໍ້າມັນຍາງໃນເຂດອາຊີ ຫລື ບັນດາປະເທດໃກ້ຄຽງ ແມ່ນເຫັນເປັນລັກສະນະດຽວກັນ ເຊັ່ນຢູ່ປະເທດ ກຳປູເຈຍ, ພາກໃຕ້ຂອງໄທ, ອິນເດັຍ, ພະມ້າ, ມາເລເຊັຍ (e.g. in Malaysia F Gianni 1986, Ankarfjard and Kegl 1998 and India/Burma, Shiva and Jantan 1998). ປະເດັ່ນນໍ້າມັນຍາງ ທີ່ໄດ້ສຶກສາໃນຄັ້ງນີ້:

ປະຫວັດການ

- ກ່ອນຊຸມປີ 1975 ຊາວບ້ານເຮົາເຈາະນໍ້າມັນຍາງ ຄອບຄົວນຶ່ງພຽງແຕ່ 3-4 ກົກ ອ້ອມແອ້ມຫົວຖຽງ ຫລື ກົກສະແບງກາງນາ 2-3 ຕົ້ນ ພຽງພໍກັບການເຮັດກະບອງໃຕ້ຕລອດປີ ທັງໃຊ້ໃຕ້ກົບ-ໃຕ້ຂຽດ ຫລື ບາງຄອບຄົວມີເຮືອ ຫລື ສານຄູ ກໍເຈາະອ່າວຫລາຍກວ່າພູແດ່. ນີ້ແມ່ນພວກຕະກູນກົກຍາງເປັນບຸ່ນນໍ້າມັນດິບ ຂອງຊາວລາວເຮົາ ພ້ອມທັງເປັນປັດໃຈຮັກສາແຫລ່ງນໍ້າລຳທານ ປະກອບສ່ວນໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມສິດໃສ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມແຫ້ງແລ້ງ.
- ມາໄລຍະຊຸມປີ 1980 ນໍ້າມັນຍາງມີຕລາດສາກົນ ປີນຶ່ງໆ ມີຄວາມຕ້ອງການຫລາຍແສນລິດ ໄປເຖິງລ້ານລິດ ຈຶ່ງມີການຂະຫຍາຍການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງອອກໄປ ທັງຈຳນວນຕົ້ນ ແລະ ໄລຍະຫ່າງໄກອອກຈາກບ້ານຂອງຕົນ ຈົນບາງຄອບຄົວທີ່ດູໝັ່ນມີກຳມະສິດຕົ້ນຂີ້ຍາງເຖິງ 50 - 100 ຕົ້ນ.

ຊະນິດຕົ້ນຕໍໃນການເຈາະນໍ້າມັນຍາງ

- ຊະນິດຕົ້ນຕໍທີ່ຖືກເຈາະເອົານໍ້າມັນ ແມ່ນກົກຍາງຂາວ ຫລື ຍາງມວກ ແລະ ຍາງແດງ (*Dipterocarpus alatus* and *D. costatus*). ຕໍ່ມາ ແມ່ນກົກສະແບງ ຫລື ຕະແບງ (*D. intricatus*) ແລະ ຫ້ອຍທີ່ສຸດແມ່ນກົກຊາດ ແລະ ກົກກຸງ (*D. turbinatus* and *D. tuberculatus*).
- ຕໍ່ການໃຊ້ໃນຄົວເຮືອນ ນໍ້າມັນຊຸມນີ້ ມັກຖືກເກັບໄວ້ປົນກັນໂດຍບໍ່ມີບັນຫາ, ບໍ່ວ່າຈະເຮັດກະບອງ, ທາຄູ ຫລື ຢາເຮືອ. ສ່ວນວ່າ ນໍ້າມັນເພື່ອຂາຍ, ມັກຈະເປັນນໍ້າມັນຍາງຂາວ, ຍາງແດງ, ເຫດຜົນອັນນຶ່ງກໍ ຍ້ອນວ່ານໍ້າມັນຈາກພວກນີ້ ແມ່ນໄດ້ຫລາຍກວ່າ ນໍ້າມັນຈາກຊະນິດອື່ນ.
- ຂະໜາດຂອງຕົ້ນໄມ້ທີ່ຖືກເຈາະເອົານໍ້າມັນ: ອີງໃສ່ແຕ່ລະຊະນິດ, ຊາວບ້ານຈະມີຄວາມຊຳນານໃນການກຳນົດໜ້າຕ້າງແບບສົມເຫດສົມຜົນ ແລະ ເປັນທີ່ຍິດຖືມາເຖິງປະຈຸບັນເຊັ່ນວ່າ ກົກຍາງຂາວ ຫລື ຍາງມວກ ແລະ ຍາງແດງ ຈະຖືກເຈາະຢາງ ແຕ່ລຳຕົ້ນໜ້າຕ້າງ 80 ຊມ ຂຶ້ນໄປ. ກົກຕະແບງ, ກົກກຸງ, ກົກຊາດ ມັກຖືກເຈາະແຕ່ ໜ້າຕ້າງ 60 ຊມ ຂຶ້ນໄປ.

ປະເພດປ່າ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ ຂອງພວກຕົ້ນໄມ້ໃຫ້ນໍ້າມັນຍາງ

ດ້ວຍການສັງເກດໂດຍລວມ, ຜ່ານການສຳຫລວດປ່າ ແລະ ຂໍ້ມູນຊາວບ້ານ, ກົກຍາງຂາວ ຫລື ຍາງມວກ ມັກເກີດ ຫລື ກະຈາຍພັນໃນປະເພດປ່າດົງດິບ (Semi evergreen or Evergreen Forest) ແລະ

ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນມັກເກີດຢູ່ແຄມທ້ວຍ-ຮ່ອງ ແລະ ແມ່ນ້ຳຕ່າງໆ. ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນມັກເກີດຢູ່ ຈຸດຕໍ່ລະຫວ່າງ ປ່າດົງດິບ ແລະ ປ່າປະສົມ ຊຶ່ງມີພວກໄມ້ປ່ອງຊຸກຊຸມ ແລະ ປະສົມກັບຕົ້ນໄມ້ ທັງຫລິ້ນໃບ ແລະ ຂຽວຕລອດປີ ພ້ອມທັງມີ ເຄືອນາໆ ຊະນິດ. ດິນບ່ອນມີໄມ້ຍາງເກີດດີ ແມ່ນດິນຊາຍແກມຕົມ ຜຸຜຸຍ. ໃນເຂດນີ້ ແຕ່ລະປີ ມັກປອດຈາກໄຟປ່າ ຍ້ອນຄວາມຊຸ່ມຕລອດປີ. ຖັດຈາດນັ້ນອອກໄປ ກໍຍັງພົບເຫັນກົກຍາງໃນປ່າປະສົມແຫ້ງແລ້ງ (Dry Mixed Deciduous) ທັງຢູ່ເຂດສູງ ແລະ ເຂດຕໍ່າ.

ກົກຕະແບງ ມັກເກີດໃນປ່າປະສົມ ແລະ ສ່ວນເຫັນຫລາຍທີ່ສຸດແມ່ນຢູ່ປ່າປະສົມເຂດຕໍ່າ (Lower Mixed Deciduous) ຕໍ່ໃສ່ປ່າໂຄກ (Dry Dipterocarp or Open Forest). ປ່າໂຄກ, ອີງຕາມສະພາບການຕົວຈິງຂອງຄວາມໜາແໜ້ນ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນ ຖືກແບ່ງຍ່ອຍອອກເປັນ ປ່າໂຄກຫ່າງ ແລະ ປ່າໂຄກຄືມ. ໃນສອງປະເພດປ່າຍ່ອຍນີ້ ຈະເປັນບ່ອນຊຸກຊຸມ ຂອງປະເພດຕົ້ນ ສະແບງ, ຊາດ, ກຸງ ຊຶ່ງສາມາດເຈາະເອົານ້ຳມັນໄດ້. ປະເພດປ່ານີ້ ມັກຖືກລົບກວນ (1) ໄຟໃໝ່ປ່າເກືອບທຸກປີ, ສາເຫດຕົ້ນຕໍ ແມ່ນຄົນເຮົາຈູດເພື່ອໄດ້ຫຍ້າໃໝ່ໃຫ້ສັດລ້ຽງ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງບາງຊະນິດ ທີ່ອອກມາຕາມລະດູການ ເຊັ່ນ ເຫັດ (ລະໂງກ, ປວກ, ເຫັດຂາວ, ນ້ຳໝາກ, ເຫັດເໝາະ...) ດອກກະຈຽວ, ຫົວຫວ້ານຕ່າງໆ ແລະ ໜໍ່ ໄມ້ໂຈດ, ໜໍ່ໄມ້ເພັກ ດັ່ງນີ້ເປັນຕົ້ນ, (2) ປ່າໂຄກຖືກບຸກເບີກເປັນນາ ອອກໄປເລື້ອຍໆ ແລະ ບາງກິດຈະກຳ ການກະສິກຳ ແລະ ລ້ຽງສັດອື່ນໆ. ເພາະສະນັ້ນ ໃນສະພາບຄວາມເປັນຈິງໃນປະຈຸບັນ ຈຶ່ງເຫັນກົກຍາງ ຫລື ຕົ້ນໄມ້ໃນຕະກຸນໄມ້ຍາງ (ກົກຍາງ, ຕະແບງ, ຊາດ, ກຸງ) ແລະ ຕົ້ນໄມ້ເສດຖະກິດ ທີ່ສຳຄັນອື່ນໆ ຄ້າງເຫລືອ ຢູ່ຕາມຫົວໄຮ່-ປາຍນາ ແລະ ຢູ່ໃນກາງທົ່ງນານັ້ນເອງ ໂດຍທີ່ຖືກຄຸ້ມຄອງຈາກເຈົ້າຂອງ ໄຮ່ ຫລື ເຈົ້າຂອງນານັ້ນເອງ.

ການຖືສິດຄຸ້ມຄອງ

- ຕົ້ນໄມ້ໃນໄຮ່ ນາ ຮົ້ວ ສວນ ທີ່ຖືກປົກປັກຮັກສາ ແມ່ນຈະຕົກເປັນກຳມະສິດ ຂອງເຈົ້າຂອງດິນນັ້ນ ໂດຍປະລິຍາຍ ຫລື ໂດຍຕາມປະເພນີ ຄວາມຊື່ນເຄີຍຂອງຊາວບ້ານ.
- ຕົ້ນຍາງ ທີ່ຢູ່ໃນປ່າຂອບເຂດຂອງບ້ານ, ຄົ້ນໃດຫາກພົບກ່ອນ ແລະ ມີເຄື່ອງໝາຍຕາມປະເພນີບ້ານ ຈະເປັນເຈົ້າຂອງ ຂອງຕົ້ນໄມ້ນັ້ນ ແລະ ມີຄວາມສາມາດ ເຈາະຊຸມນ້ຳມັນຍາງ ຫລື ບໍ່ເຈາະກໍໄດ້ ແຕ່ຖ້າຫາກຄົນອື່ນຢາກເຈາະ ກໍຕ້ອງຖາມຄຳເຫັນຈາກຜູ້ມາໃສ່ເຄື່ອງໝາຍໄວ້ກ່ອນຈຶ່ງໄດ້.
- ການຄອບຄອງຕົ້ນຍາງແບບນັ້ນ, ບໍ່ໄດ້ລະບຸໄວ້ໃນກົດໝາຍປ່າໄມ້ແຫ່ງຊາດ ແຕ່ມັນເປັນການຮັບຮູ້ກັນພາຍໃນສະມາຊິກຂອງບ້ານ ແລະ ບ້ານອ້ອມຂ້າງ ຫລື ບ້ານອື່ນ ຈົນວ່າຕົ້ນໄມ້ນັ້ນຖືກຖືວ່າ ເປັນກຳມະສິດຕາມປະເພນີຂອງໃຜຜູ້ນຶ່ງ ຊຶ່ງສາມາດຖ່າຍຖອດ ເປັນມູນການເອົານ້ຳມັນຍາງໄດ້ໃຫ້ແກ່ສະມາຊິກໃນຄອບຄົວຕໍ່ໄປ. ແຕ່ບໍ່ມີສິດຕັດປັ້ງເອົາມາໃຊ້ຕາມລຳພັງ ໂດຍບໍ່ຜ່ານການອະນຸຍາດຈາກອຳນາດການປົກຄອງຕາມລະບຽບປ່າໄມ້ ມາດຕາທີ 28.
- ຄົນບ້ານອື່ນກໍລ້ວນແລ້ວແຕ່ນັບຖື ການຄອບຄອງແບບປະເພນີນີ້ມາຢູ່ຕລອດ. ຜ່ານການສຳພາດ ບໍ່ປະກົດໄດ້ຍິນເລື່ອງຜິດຖຽງກັນໃນເລື່ອງນີ້ ແຕ່ໄດ້ຍິນວ່ານ້ຳມັນຍາງທີ່ຈູດແລ້ວນັ້ນຖືກລັກຕັກກ່ອນ ຊຶ່ງກໍບໍ່ເປັນຜົນສະທ້ອນທີ່ຮ້າຍແຮງ. ບາງຄັ້ງ ຜູ້ທີ່ໄປລັກຕັກນ້ຳມັນຍາງຜູ້ອື່ນນັ້ນ, ຫລັງຈາກເອົາແລ້ວ

ກໍຈຸດປະໄວຄືນ ແຕ່ໃນກໍລະນີນີ້ ມັກເຮັດບໍ່ລະອຽດເທົ່າກັບເຈົ້າຂອງທີ່ແທ້ຈິງ ຈົນບາງຄັ້ງທຳໃຫ້ໄຟ
ໃໝ່ກົກຍາງ ໄປເປັນສ່ວນ.

- ຕົ້ນຍາງມັກເກີດເປັນກຸ່ມ ຫລື ເປັນດອນ ຕາມສະພາບແວດລ້ອມທີ່ອຳນວຍ ສະນັ້ນ ການເປັນເຈົ້າຂອງ
ຂອງກົກຂີ້ຍາງ ກໍມັກຕົກຢູ່ກັບເຈົ້າດຽວ ຈົນເກີດມີຊີດອນທ້ອງຖິ່ນເກີດຂຶ້ນອີງຕາມຊື່ຂອງເຈົ້າຂອງ ກຸ່ມ
ກົກຍາງນັ້ນ. ຕົວຢ່າງ: ທີ່ບ້ານ ດອນຍາວ ຫລື ບ້ານ ແກ້ງແກບ, ເມືອງ ທ່າປາງທອງ, ມີ 117 ຫລັງຄາເຮືອນ,
ມີຕົ້ນຍາງ ທີ່ສາມາດເອົານ້ຳມັນໄດ້ ທັງໝົດ 600 ຕົ້ນເກືອບວ່າທຸກຫລັງຄາເຮືອນ ມີຕົ້ນຍາງເປັນກຸ່ມໆ.
ນອກນັ້ນ ຍັງມີໄມ້ຍາງນ້ອຍສືບພັນອີກເປັນຈຳນວນຫລວງຫລາຍ ທີ່ບໍ່ທັນເຖິງ ເກນ ເຈາະນ້ຳມັນ.
- ເຈົ້າຂອງ ຂອງກຸ່ມກົກຍາງ ທີ່ກຳລັງໃນເກນອາຍຸເຈາະຢາງ ກໍສວຍໂອກາດຮັກສາ ແລະ ຖືເປັນເຈົ້າຂອງ
ຂອງກົກຍາງທຸ່ມນ້ອຍທີ່ເກີດອ້ອມແອ້ມນັ້ນໄປໃນຕົວ ຊຶ່ງປະເພນີນີ້ກໍໄດ້ຖືກຮັກສາມາດແຕ່ດັງເດີມ.
- ຕົ້ນໄມ້ອື່ນໆ ທີ່ບໍ່ແມ່ນຕົ້ນຍາງ ແຕ່ເກີດປະລິມຢູ່ໃນບໍລິເວນ ຂອງເຈົ້າຂອງໃດນຶ່ງນັ້ນ ຈະບໍ່ມີສິດຄອບ ຄອງ
ແລະ ຖືວ່າເປັນຕົ້ນໄມ້ລວມຂອງບ້ານ. ກໍຄືເຄື່ອງປ່າຂອງດົງອື່ນໆ ໃນບໍລິເວນນັ້ນ ກໍເປັນບໍລິມະ
ສິດຂອງລວມບ້ານ ເຊັ່ນໝໍ້ໄມ້ ຫວາຍ ເຫັດ ເປືອກບົງ.
- ຖ້າຫາກຕົ້ນຍາງທີ່ມີເຈົ້າຂອງ ແຕ່ວ່າບໍ່ໄດ້ເຈາະ ຈູດເອົານ້ຳມັນຍາງ ໄດ້ຫລາຍປີ, ຫາກວ່າມີພີ່ນ້ອງ ຫລື
ຄົນໃນບ້ານມາຂໍຈູດນ້ຳມັນຍາງ ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ຫລື ກະທັ້ງເອົາເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ກໍລະນີນີ້ກໍມັກ
ຖືກອະນຸມັດ ຫລື ຍິນດີໃຫ້ກັນ ແລະ ກັນ ໂດຍມີຂໍ້ຜູກມັດເລັກນ້ອຍ ເຊັ່ນວ່າເຈົ້າຂອງຕົ້ນຍາງ ຂໍແບ່ງປັນ
ຜົນຜົດເລັກນ້ອຍພໍໄດ້ໃຊ້ ແລະ ອີກຢ່າງນຶ່ງ ແມ່ນວ່າ ຜູ້ໄປຈູດຂີ້ຍາງ ຕ້ອງຮັບປະກັນ 100% ບໍ່ໃຫ້ຕົ້ນ
ຍາງຖືກໃໝ່ ຫລື ບໍ່ໃຫ້ເຮັດໄຟລາມປ່າ.

ເຕັກນິກ ຫລື ວິທີການເອົານ້ຳມັນຍາງຂອງຊາວບ້ານ

ອີງຕາມການໃຫ້ຂໍ້ມູນທົ່ວໄປ ຂອງທຸກເຂດສຳພາດ ເຫັນວ່າ ວິທີການເຈາະນ້ຳມັນຍາງແມ່ນຄ້າຍຄືກັນ
ຄືການເຈາະ ແລ້ວຈູດ.

- ກົກຍາງ ແລະ ຕະແບງ ໂດຍສະເພາະ ຈະໄດ້ໜ້າຕ້າງສະເລັ່ງ 80 ຊມ ຂຶ້ນໄປ ສ່ວນວ່າຊະນິດອື່ນເຊັ່ນ ຊາດ,
ກຸງ ຈະມັກເລີ້ມແຕ່ 60 ຊມ ຂຶ້ນໄປ.
- ກ່ອນເຈາະ ຊາວບ້ານມີປະສົບປະການ ເລືອກເຈາະຈູດໃຕ້ງ່າໃຫຍ່, ຈູດເຈາະມັກຢູ່ລະຫວ່າງ ພຽງແອວ ຫາ
ພຽງເອິກ ໝາຍວ່າປະມານ 60 - 100 ຊມ ຈາກໜ້າດິນ, ເລິກປະມານ 20 ຊມ ແລະ ກວ້າງ ປະມານ 30 ຊມ
ຊຶ່ງມີລັກສະນະ ເປັນຊຸມ ເອີ້ນວ່າຊຸມຂີ້ຍາງ ແລ້ວຈູດ ໃຊ້ເວລາປະມານ 4-5 ນາທີ ແລ້ວມອດໃຫ້ແນ່ໃຈ.
- ກ່ອນຈູດ ຊາວບ້ານຕ້ອງໄດ້ແຕ້ວອ້ອມຕົ້ນຍາງ ເພື່ອບໍ່ໃຫ້ມີໄຟຕົກໃສ່ໃບໄມ້ ຫລື ກິ່ງໄມ້ອ້ອມແອ້ມ
ປ້ອງກັນໄຟໃໝ່ປ່າ ຊຶ່ງຈະເປັນການເສັງຫາຍຕໍ່ຕົ້ນຍາງ ແລະ ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງອື່ນໆ.
- ຖ້າຕົ້ນໄມ້ຫາກເນີ້ງ ຊາວບ້ານມັກເຈາະຢູ່ທາງລຸ່ມເນີ້ງ ເພື່ອວ່ານ້ຳຝົນຈະບໍ່ເຂົ້າ ຫລື ບໍ່ຢ່າງນັ້ນ
ຊຸມຂີ້ຍາງຈະຖືກປົກ ຫລື ບັງດ້ວຍໃບໄມ້. ຖ້າວ່ານ້ຳຝົນຍ້ອຍເຂົ້າຊຸມຫລາຍ ກໍເປັນອັນວ່າ ນ້ຳມັນຈະຟູ ແລະ
ໄຫລອອກຈາກຊຸມ ເສັງຫາຍລ້າງ.

- ຫລັງຈາກເຈາະ ແລະ ຈູດ ໄດ້ 3-5 ວັນ ເຈົ້າຂອງຈະໄປເອົາຂີ້ຍາງ ດ້ວຍການຕັກໃສ່ພາສະນະທີ່ຕຽມໄວ້ ຊຶ່ງສ່ວນມາກຈະແມ່ນກະບັງໄມ້ໃຜ່ ຫລື ກະຕຸກ ແລ້ວແຕ່ຈະມີ ແຕ່ຈະເປັນການປ້ອງກັນການຂ້ວມປ່າ ຍ້ອນວ່າຈະຜ່ານປ່າ ຜ່ານດົງກັບບ້ານ ຊຶ່ງບາງບ່ອນໄກບ້ານເຖິງ 6-7 ຫລັກ.
- ຫລັງຈາກການເອົານ້ຳມັນຍາງແລ້ວ ເຈົ້າຂອງຈະ ອະນະໄມ້ຊຸມ ແລ້ວຈູດຕໍ່ອີກ ແລະ ກະທຳເໝືອນຊຸດ ຜ່ານມາ ແຕ່ຫາກວ່າ ຊຸມຍາງບໍ່ອອກດີ ກໍຈະຖືກ ຖາກຄົນໃໝ່ ຫລື ປະ ໄປເຈາະຢູ່ເບື້ອງກົງກັນຂ້າມ.
- ລະດູການເອົານ້ຳມັນຍາງ ສ່ວນຫລາຍຈະແມ່ນ ລະດູຫລັງເກັບກຽວເຂົ້າໄຮ່ ເຂົ້ານາ ຊຶ່ງແມ່ນ ແຕ່ເດືອນ

ການໃຫ້ຜົນຜົນ ແລະ ລະດູການ

ພວກຕົ້ນຍາງສາມາດ ຖືກເຈາະເອົານ້ຳມັນໄດ້ຕອດປີ ແຕ່ດ້ວຍວ່າ ປະຊາຊົນຍັງມີອາຊີບຫລັກທີ່ຕ້ອງເຮັດ ແລະ ເຮັດເປັນຂະບວນການ ເພື່ອການຕະຫລາດ ຈຶ່ງເກີດມີລະດູການເຈາະນ້ຳມັນຍາງ.

- ຕາມບົດຮຽນຊາວບ້ານບອກວ່າ ຍາມຝົນ ນ້ຳມັນຈະອອກຫລາຍກວ່າຍາມແລ້ງ, ເຫດຜົນນີ້ ອາດຈະ ແມ່ນວ່າ ຍາມຝົນຕົ້ນໄມ້ມີໃບຫລາຍ ແລະ ມີທາດຫລໍ່ລ້ຽງພຽງພໍ ສ່ວນວ່າຍາມແລ້ງ ຕົ້ນໄມ້ ຢູ່ໃນໄລ ຍະພັກການ ຈະເລີນເຕີບໂຕ (ຕົວຈິງເບິ່ງວົງປີຂອງປ່າໄມ້ເຂດຮ້ອນກໍເຫັນວ່າມີສອງວົງຕ່າງກັນຈະແຈ້ງ).
- ການເອົານ້ຳມັນຍາງ ຢ່າງເປັນຂະບວນ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນເລີ້ມແຕ່ເດືອນ 1 ເຖິງ ເດືອນ 5-6. ແຕ່ຖ້າຫາກ ກົກຍາງ ຫລື ກົກຕະແບງ ຢູ່ກັບຫົວໄຮ່ປາຍນາ ການເອົານ້ຳມັນຍາງ ເພື່ອໃຊ້ໃນຄອບຄົວ ກໍສາມາດເອົາໄດ້ຢູ່ຕອດປີວ່າຍາມຝົນ.
- ກົກຍາງທີ່ໄດ້ມາດຕະຖານ (ເສັ້ນຜ່າກາງແຕ່ 80 ຊຸມ ຂຶ້ນໄປ) ສາມາດໃຫ້ນ້ຳມັນຍາງ ແຕ່ 0.5 ເຖິງ 1 ລິດ/ຊຸມ. ຖ້າກົກຍາງໃຫຍ່ ຫນ້າຕ່າງ 1 ມ ຂຶ້ນໄປ ກໍສາມາດ ມີ 2-3 ຊຸມຂີ້ຍາງ ແຕ່ ສ່ວນຫລາຍຈະມີພຽງແຕ່ 2 ຊຸມ.
- ອາຍຸການຂອງກົກຍາງ: ຫລາຍຄົນໃຫ້ການວ່າ ເຖິງວ່າຈະເຖົ້າປານໃດ ກົກຍາງກໍຍັງໃຫ້ນ້ຳມັນຢູ່ຕອດ ເຖິງວ່າບໍລິມາດຈະຫລຸດແຕ່ເລັກນ້ອນຕໍ່ຊຸມ ແຕ່ວ່າກົກຍາງເຖົ້າພັດສາມາດເຈາະໄດ້ຫລາຍຊຸມ. ກໍລະນີ ກົກຍາງເຖົ້າທີ່ ບ້ານບາກຊຸມຄຳ, ເມືອງທ່າປາງທອງ:

ຖາມເຖິງປະຫວັດຈາກເຖົ້າແກ່ແນວໂຮມບ້ານ ບາກຊຸມຄຳ ທີ່ມາຕັ້ງບ້ານຢູ່ນີ້ໄດ້ 150 ປີ ແລ້ວ ບໍ່ມີໃຜໃຫ້ ຄຳຕອບໄດ້ເຖິງອາຍຸການສັງຂານ, ພໍຕູ້ເຖົ້າຄຳພາ ອາຍຸ 80 ປີ ກໍບອກວ່າເກີດມາກໍເຫັນເພິ່ນ ໃຫຍ່ຢ່າງນີ້ ຢູ່ແລ້ວ. ແລ້ວກໍບໍ່ມີໃຜຄາດເດົາອາຍຸຂອງກົກຍາງເຖົ້ານີ້ໄດ້. ກົກຍາງຕົ້ນນີ້ ມີຊຸມຂີ້ຍາງອ້ອມກົກ 5 ຊຸມ ມອບແສງສະ ຫວ່າງຕອດການໃຫ້ຊາວບ້ານມາໄດ້ກວ່າ 100 ປີ. ລວງອ້ອມວັດແທກໄດ້ 7,60 ມ., ລວງສູງໃຕ້ງ່າ 28 ມ. ລວງສູງສຸດຍອດ 40 ມ. ສະເລັ່ງບໍລິມາດ: 83 ມ3.

- ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳມັນຍາງ: ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳມັນ ຈາກພວກຕະກູນໄມ້ຍາງ, ເວົ້າລວມແມ່ນຍັງບໍ່ທັນ ມີຜົນຢັ້ງຢືນຈາກການວິໃຈທີ່ແທ້ຈິງ ມີແຕ່ການກ່າວຂານວ່າ ນ້ຳມັນຈາກຊະນິດນີ້ ຫລື ຊະນິດນັ້ນດີ ເຊັ່ນວ່າ ພວກເຮັດກະບອງຂາຍພັດວ່າ ນ້ຳມັນຈາກກົກສະແບງ ໃສ່ດີ ດູດຊັບຂີ້ຕົກດີ ແລະ ໄວໄຟ, ພວກທາຄຸ

ບອກວ່າ ນໍ້າມັນໄມ້ກຸງ ໜຽວດີ ຈັບວັດສະດຸຈັກສານດີ ແລະ ປ້ອງກັນມອດແມງ, ພວກຈອດເຮືອ ແລະ ຜັດເງົາໄມ້ບອກວ່າ ນໍ້າມັນໄມ້ຍາວຂາວ ແລະ ຍາງແດງດີ ທັງເຫລື້ອມໃຫ້ເງົາງາມ. ຫລື ຍັງມີພວກທີ່ໃຊ້ ນໍ້າມັນນີ້ເພື່ອສະກັດເປັນນໍ້າຫອມ ຫລື ຢາປົວພະຍາດຕ່າງໆ ກໍຈະໃຫ້ຄວາມສໍາຄັນຕ່າງກັນອອກໄປ ແລ້ວ ແຕ່ຈຸດປະສົງການນໍາໃຊ້ຂອງແຕ່ລະຂອບເຂດ.

ການຂຸດຄົ້ນກົກຍາງ

ກົກຍາງໃຫຍ່ ແຕ່ໜ້າຕ້າງ 80 ຊມ ຂຶ້ນໄປ ເປັນທີ່ນິຍົມ ແລະ ເປັນທີ່ດຶງດູດນັກຂຸດຄົ້ນ ແລະ ນັກການຄ້າໄມ້. ກົກຍາງເປັນຕົ້ນໄມ້ທີ່ໃຫຍ່ ລໍາຕົ້ນຊຶ່ງາມ ພ້ອມທັງງ່າກໍໃຫຍ່, ສະເລັ່ງລວງສູງສຸດຍອດປະມານ 40 ມ. ການທີ່ຜ່ານມາຈົນເຖິງປະຈຸບັນ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ຍາງຍັງສືບຕໍ່ຢ່າງເປັນຂະບວນ ບໍ່ວ່າຈະກໍາລັງເອົາຂີ້ຍາງໃຊ້ ສອຍໃນຄອບຄົວ ຂອງເຂດຊົນນະບົດທ່າງໄກສອກຫລີກ ຫລື ເພື່ອເປັນສິນຄ້າ ຈົນບາງຄັ້ງ ໃນເວລາລົງສໍາ ຫລວດຄັ້ງນີ້ ຍັງໄດ້ເຫັນກົກຍາງໃຫຍ່ເຫລືອວິໄສໃນການຊັກລາກ ກໍຍັງຖືກຕັດປໍ້ ແລ້ວຂ່ອນເອົາແຕ່ສ່ວນ ທີ່ ເອົາຂຶ້ນລົດໄດ້ ເຫລືອນັ້ນແມ່ນປ່ອຍໃຫ້ໄຟ ຫລື ປ່ອຍໃຫ້ເປັນອົງຄະທາດຂອງດິນ. ໄມ້ຍາງທ່ອນໃຫຍ່ຄ້າງປ່າ ຢ່າງໜ້າສັງເກດມີໃຫ້ເຫັນເລື້ອຍໆ ຕົວຢ່າງ ຢູ່ບ້ານ ບາກຊຸມຄໍາ, ເມືອງ ທ່າປາງທອງ; ຢູ່ບ້ານ ລະແອນ, ເມືອງ ພະລານ ຫລື ໄມ້ທ່ອນຄ້າງບູດເໜື້ານອນທາງຍູ່ແຄມທາງ ຫລື ຊ້ອນຢູ່ແຄມທາງຕ່າງໆ ໃນເຂດພາກ ກາງຂອງ ສປປ ລາວ ຊຶ່ງນັ້ນໝາຍເຖິງຄວາມເຫລືອເພື່ອຂອງໄມ້.

ການຂຸດຄົ້ນກົກຍາງລົງກົກນຶ່ງ ບວກກັບເສັ້ນທາງການຊັກລາກ ທໍາໃຫ້ບໍລິເວນນັ້ນແປນໄປເຖິງ 1/2 ເຮັກຕາ, ເມື່ອເຮົາຢູ່ໃນບໍລິເວນນັ້ນຈະຮູ້ສຶກວ່າມີຄວາມຮ້ອນເພີ່ມຂຶ້ນທັນທີ ອີກຍັງເປັນການເສ່ງຫາຍ ຫລາຍ ປະເພດເຄື່ອງປ່າຂອງດົງໄປໃນຕົວ ແລະ ອີກບ່ອນໄຟໃໝ່ປ່າກໍເຂົ້າມາຢາມຈຸດນັ້ນຢ່າງບໍ່ຄາດ.

ການຫວງແຫນ ແລະ ປ້ອງກັນກົກຍາງຂອງຊາວບ້ານ

ກ່ອນຢຸດຕິການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງເປັນທາງການໃນປີ 1997, ກົກຍາງຖືກຫວງແຫນ ແລະ ປ້ອງກັນເພື່ອເອົາ ຂີ້ຍາງ ແລະ ຮັກສາແຫລ່ງນໍ້າລໍາທານໄວ້ໄດ້ຢ່າງອຸດົມສົມບູນ. ເມື່ອນໍ້າມັນຍາງ ບໍ່ໄດ້ຂາຍ ກໍບໍ່ມີປັດໃຈໃນ ການເອົາໃຈໃສ່ປົກປັກຮັກສາ ກະທັ້ງກົກໄມ້ຍາງນ້ອຍສືບພັນ ກໍຖືກປ່ອຍປະລະເລີຍ ຫລື ຖືກຟັນ ຖາກຖາງ ເອົາເນື້ອທີ່ນັ້ນໄປເຮັດຢ່າງອື່ນ.

ການຊື້ຂາຍນໍ້າມັນຍາງ ແລະ ການຕລາດ

ຖາມວ່ານໍ້າມັນຍາງຍັງມີຕລາດບໍ່? ຕອບງ່າຍໂລດວ່າຍັງມີທັງຕລາດພາຍໃນ ແລະ ສາກົນ.

- ຕລາດພາຍໃນແມ່ນຍັງບໍ່ສິ້ນສຸດ ການໃຊ້ນໍ້າມັນຍາງເພື່ອເຮັດກະບອງ, ຢູ່ກັບທີ່ແມ່ນ ລາຄາ 1000 ກີບ/ເທລັມ. 1 ລິດນໍ້າມັນຍາງ ເຮັດກະບອງໄດ້ 3-4 ເທລັມ ແລ້ວແຕ່ແຫລ່ງຂອງນໍ້າມັນ. ຫລື ຈະຂາຍນໍ້າມັນຍາງສົດ ກໍໄດ້ລາຄາ (ອີງ ຕາມລະດູການ) ສະເລັ່ງ 1000 ກີບ/ລິດ, ຖ້າທຽບໃສ່ເຂົ້າເປືອກຢູ່ຊົນນະບົດ ກໍພໍດີ ກັບ 1ລິດ/1 ກິໂລເຂົ້າເປືອກ. ນອກຈາກທີ່ເຮັດກະບອງແລ້ວ ຂີ້ຍາງຍັງຖືກຊື້ໄປ ຢາເຮືອ, ເຮັດຢາທາຄູ ຫລື ເຄື່ອງຈັກສານ ຕ່າງໆ ປ້ອງກັນມອດແມງ ແລະ ໝັນໜຽວ.

- ຕລາດສາກິນ: ເຖິງວ່າບໍ່ມີອະນຸມັດໂດຍກົງ, ແຕ່ຍ້ອນຄວາມຕ້ອງການຂອງຕລາດຕ່າງປະເທດ (ຫວຽດນາມ, ໄທ, ອິນເດັຍ, ເປັນກະລາແດສ ຈົນກະທັ້ງບາງປະເທດຢູ່ ຢູຣົບ) ຈຶ່ງຍັງມີບໍລິສັດ ເກັບຊື້ນໍ້າມັນຍາງ ຊຶ່ງທຳເປັນພໍ້ຄ້າມີກາງ ຮັບຊື້ນໍ້າມັນຍາງມາຈາກປະເທດກຳປູເຈຍ ແຕ່ລະປີ ບໍ່ຫລຸດ 1 ເຖິງ 1,5 ລ້ານລິດ. ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວມີ (1) ລູກຄ້າຜ່ານ ທີ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ (2) ທ່ານ ປະນອມ ບຸນໂຈມ, ລັດວິສາຫະກິດ ລ້ານຊ້າງພັດທະນາ ສາຂາ ແຂວງຈຳປາສັກ. ນອກນີ້ ຍັງມີຄວາມສົນໃຈຈາກບໍລິສັດ Agroforex Company (F. Chagnaud) ທີ່ນະຄອນຫລວງວຽງຈັນ.

6.2 ການສົນທະນາ ຈຸດດີ ຈຸດອ່ອນ ຂອງການເຈາະນໍ້າມັນຍາງ

ຜ່ານການສັງເກດຕີລາຄາ ຈາກຫລາຍໆດ້ານ ໃນການເຈາະນໍ້າມັນຍາງຕາມແບບສະບັບຂອງຊາວບ້ານ ແລະ ສົມທຽບເອກະສານ ການເອົານໍ້າມັນຍາງຈາກບາງປະເທດໃກ້ຄຽງ ພໍ້ສັງລວມໄດ້ດັ່ງນີ້:

ຈຸດດີ	ຈຸດອ່ອນ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງ
<ul style="list-style-type: none"> • ເຈາະນໍ້າມັນຍາງຕາມສິດປະເພນີ • ເປັນແສງສະຫວ່າງໃຫ້ຊາວຊົນນະບົດ ປະຢັດ ການໃຊ້ນໍ້າມັນທີ່ນໍາເຂົ້າ ແລະ ໃຊ້ເຂົ້າໃນຫັດ ຖະກຳພື້ນບ້ານ • ມີສິດຕາມກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ 25 ແລະ 28 • ສ້າງວຽກເຮັດງານທຳໃຫ້ຊາວບ້ານ, ເພີ່ມລາຍຮັບ ໃຫ້ຄອບຄົວ ແລະ ລາຍຮັບແຫ່ງຊາດ • ໃນກໍລະນີ ບາງປີເກີດໄພທຳມະຊາດ ຂາດເຂົ້າ ກິນ, ເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເວົ້າລວມ ແມ່ນຊ່ວຍຊາວ ບ້ານໄດ້ເຖິງ 50% ຊຶ່ງໃນນັ້ນມີນໍ້າມັນຍາງ • ເຖິງວ່າບໍ່ໄດ້ລາຄາສູງ ແຕ່ເປັນລາຍຮັບທຸກປີ ຊຶ່ງມີຕລາດ ທັງພາຍໃນ ແລະ ພາຍນອກ • ຊາວບ້ານຮັກ ແລະ ຫວງແຫນ ຊັບພະຍາກອນ ທີ່ຢູ່ໃນຄອບຄອງ ທັງເປັນປັດໃຈໃນການອະນຸລັກປ່າ • ເຈົ້າຂອງແທ້ ຜູ້ຈູດນໍ້າມັນຍາງ ມີຈິດໃຈປ້ອງກັນ ຕົ້ນໄມ້ ແລະ ໄຟລາມປ່າ • ເປັນປັດໃຈຮັກສາແຫລ່ງນໍ້າ ແລະ ສະພາບແວດລ້ອມ 	<ul style="list-style-type: none"> • ບໍ່ໄດ້ຂຶ້ນທະບຽນ ຈຳນວນຕົ້ນຍາງທີ່ຖືກ ຄອບຄອງ ຈາກຊາວບ້ານ • ບໍ່ໄດ້ກຳນົດລະດູການ ການຈູດຂີ້ຍາງ • ບໍ່ໄດ້ຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງການຈູດຄົ້ນ ແລະ ຜລິດນໍ້າມັນຍາງ ແບບເປັນລະບົບ (ເຮັດ ພໍ້ໃຜ ພໍ້ລາວ) • ບໍ່ໄດ້ກຳນົດ ການຜລິດນໍ້າມັນຍາງ ຈາກແຕ່ ລະບ້ານ (ຕັ້ງເປັນໂກຕາ ຂອງບ້ານ, ຜລິດຕະພັນຂອງບ້ານ ໃຫ້ເຂັ້ມແຂງ) • ມີກໍລະນີການລັກຈູດຂີ້ຍາງຂອງກັນ ແລະ ກັນ, ຜູ້ລັກບໍ່ຫົວຊານຳຄວາມປອດໄພ ຂອງໄຟໃໝ່ກົກຍາງ ກ້າວໄປລາມປ່າ • ບໍ່ທັນມີການຄົ້ນຄວ້າຢັ້ງຢືນເຖິງ ຄຸນນະພາບໄມ້ ທີ່ຖືກເອົາຂີ້ຍາງ • ບໍ່ໄດ້ຄັດແຍກຄຸນນະພາບນໍ້າມັນ ຢູ່ລະດັບ ບ້ານ ເພື່ອເພີ່ມມູນຄ່າ • ມີການຖິ້ມໂທດໃສ່ການຈູດນໍ້າມັນຍາງ ວ່າເປັນຕົ້ນເຫດໃຫ້ໄຟໃໝ່ປ່າ

7. ສະຫລຸບ ແລະ ສັງເກດຕີລາຄາ

ເຫັນໄດ້ວ່າ ການເຈາະຂີ້ຍາງ ຫລື ການຊຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງ ມີທັງຈຸດດີ ແລະ ອ່ອນ ພ້ອມທັງຍັງມີຂໍ້ງ່າຍໆ ຫລື ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ດັ່ງຕາຕະລາງຂ້າງເທິງນີ້. ຢ່າງໃດກໍຍັງຄິດວ່າ ຈຸດດີ ຈຸດອ່ອນ ຍັງບໍ່ທັນເຫັນໝົດ ຊຶ່ງອາດຍັງມີບາງຈຸດ ຍັງຕ້ອງເພີ່ມເຕີມ ແລະ ບັບປຸງໃຫ້ສົມບູນ. ແຕ່ວ່າຈະເອົາຢ່າງໃດດີນັ້ນ ຄວາມເຫັນຂອງຊາວບ້ານ ຍັງມີ ຄວາມຫວັງ ໃນການສືບຕໍ່ຊຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງເພື່ອເປັນລາຍຮັບໃນຍາມຂັດສົນຈົນໃຈ ໃນຍາມຂາດເຂົ້າກິນ. ຈຸດອ່ອນ ແລະ ຂໍ້ຄົງຄ້າງ ທີ່ສະເໜີມານັ້ນ ເປັນການສະເໜີໃຫ້ເຫັນຈາກຊາວບ້ານທີ່ໄດ້ເປີດອີກເປີດໃຈ ໃຫ້ເຫັນ ຢ່າງກົງໄປກົງມາ ຊຶ່ງອາດມີການບັບປຸງໄດ້ ແລະ ພ້ອມທີ່ຈະໃຫ້ການຮ່ວມມື ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ.

ດ້ວຍວ່າກົກຍາງ ສ່ວນຫລາຍແມ່ນລວມຕົວກັນ ໃນປະເພດປ່າ ແລະ ດິນ ທີ່ອຸດົມສົມບູນ ຫລື ວ່າໃນປ່າດົງດິບ ແລະ ປ່າປະສົມ ພ້ອມທັງມັກເກີດແຄມນໍ້າ, ຫ້ວຍ ຮ່ອງ ຄອງບຶງ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນຮັກສາສະພາບ ແວດລ້ອມ ຕ້ານການເຊາະເຈື່ອນ ດັ່ງທີ່ ຈຸດປະສົງ ແລະ ເປົ້າໝາຍຂອງປ່າໄມ້ວາງອອກ ໃນພາກທີ 1 ບົດບັນຍັດທົ່ວໄປ. ການເຈາະນໍ້າມັນຍາງເປັນປັດໃຈໃນການ ອະນຸລັກປ່າເວົ້າລວມ ແລະ ເປັນລາຍຮັບເສີມ ໃຫ້ຊາວບ້ານອີກດ້ວຍ.

8. ແຜນສະເພາະໜ້າ

ຜ່ານການຕີລາຄາ ຈຸດດີ ຈຸດອ່ອນ ຂອງການເອົານໍ້າມັນຍາງແລ້ວ, ໃນນາມສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ເຫັນວ່າ ຖ້າຫາກມີການຄົ້ນຄວ້າບັບປຸງ ວິທີການຄຸ້ມຄອງ ຕົ້ນໄມ້ໃນຕະກູນກົກຍາງທີ່ໃຫ້ນໍ້າມັນນີ້ ແລະ ບັບປຸງການຈັດຕັ້ງ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຕົ້ນແມ່ນໃນລະດັບບ້ານແມ່ນເຫັນວ່າຈະແກ້ໄຂ ຈຸດອ່ອນ ໃນການເອົາ ນໍ້າມັນຍາງໄດ້, ນອກນັ້ນກໍແມ່ນຊຸກຍູ້ ໃຫ້ມີຂະບວນການ ປະສົມປະສານ ດ້ານເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເວົ້າລວມ ເຮັດໃຫ້ບ້ານ ມີຜົນຕະພັນເດັ່ນຂອງຕົນ.

ແຜນກິດຈະກຳພໍເປັນໄປໄດ້ ໃນບາດກ້າວຕໍ່ໄປ:

- 1) ສຳຫລວດ ຈຳນວນຕົ້ນນໍ້າມັນຍາງ (ກົກຂີ້ຍາງ = ມີຫລາຍຊະນິດ) ຂອງເຂດເປົ້າໝາຍ, ພ້ອມທັງ ຕົ້ນກຳລັງສາມາດເຈາະໄດ້ ແລະ ຕົ້ນສືບພັນ,
- 2) ຂຶ້ນທະບຽນຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຂອງບ້ານ ໂດຍລວມ ແລະ ໂດຍສະເພາະກົກຂີ້ຍາງ
- 3) ຈັດຕັ້ງກຸ່ມຄຸ້ມຄອງ ແລະ ເຈາະນໍ້າມັນຍາງ (ເຈາະຂີ້ຍາງ)
- 4) ສ້າງລະບຽບໃຫ້ກຸ່ມຄຸ້ມຄອງ
- 5) ບັບປຸງ ຫລື ຄັດແຍກ ຄຸນນະພາບນໍ້າມັນ ພ້ອມທັງຊອກຕາລາດຖາວອນ
- 6) ສະເໜີແຜນໃຫ້ອຳນາດການປົກຄອງ ທີ່ຂຶ້ນກັບ ເພື່ອຮັບການແນະນຳ ແລະ ຊີ້ຂໍ້ອງເຍືອງທາງ

ບົດຂອບໃຈ

ບົດລາຍງານ ກ່ຽວກັບການສຶກສາ ຫລື ຊຸດຄຸ້ຍ ຫາ ຈຸດດີ ຈຸດອ່ອນ ຂອງການເອົານໍ້າມັນຍາງ ໂດຍມີຂອບເຂດ ຢູ່ພາກກາງ ຫາພາກໃຕ້ລາວ ຂອງ ສປປ ລາວ ຄັ້ງນີ້ ແມ່ນດ້ວຍການອຸປະຖາ ຈາກອົງການ The Global Association for People and Environment (GAPE) ຊຶ່ງມີທ້ອງຖານ ຢູ່ທີ່ເມືອງປາກເຊ ແຂວງ ຈໍາປາສັກ, ໂດຍ ສະເພາະ ທ່ານ ອຽນແບ, ຫົວໜ້າອົງການ, ທັງເປັນຜູ້ຊ່ວຍໃນການຂຽນບົດສະເໜີໂຄງການເບື້ອງຕົ້ນ. ນອກນີ້ ຍັງມີພະນັກງານຂອງອົງການ GAPE ເອງເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ຕົ້ນຕອນປາຍ ຊຶ່ງແມ່ນທ່ານສົມພິງ ເປັນຜູ້ນໍາພາ. ຂອບໃຈມາຍັງ ຄະນະປ່າໄມ້ ຂອງແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ, ຈໍາປາສັກ, ສາລະວັນ ແລະ ອັດຕະປື ທີ່ໃຫ້ການສະໜັບ ສະໜູນ ອໍານວນຄວາມສະດວກ ທາງພະນັກງານປະກອບສ່ວນ ແລະ ໃບສະເໜີ ເປັນທາງການ ລົງທາອໍານາດການປົກຄອງບ້ານຕາມລະບຽບການ ແລະ ຊາວບ້ານທີ່ຈົງໃຈເຂົ້າຮ່ວມ ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ພ້ອມທັງພາລົງເບິ່ງ ສະພາບປ່າຕົວຈິງ. ຈາກນີ້ກໍຍັງມີພໍ່ຄ້າ ເກັບຊີ້ ແລະ ຂາຍເຄື່ອງປ່າຂອງດົງ ທີ່ໃຫ້ຂໍ້ມູນ ແລະ ສະແດງຄວາມສົນໃຈຕໍ່ ສະພາບການຂຸດຄົ້ນນໍ້າມັນຍາງໃນປະຈຸບັນ. ຂອບໃຈມາຍັງພະນັກງານ ຈາກສູນຄົ້ນຄວ້າ ປ່າໄມ້ ທີ່ປະກອບສ່ວນໃນການລົງສໍາພາດ ແລະ ສັງລວມຂໍ້ມູນເບື້ອງຕົ້ນ ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນ ທ່ານ ອຸລາທອງ ວໍ. ວຽງຄໍາ ແລະ ນາງ ດາລີວັນ ຊາມັນຕີ. ພິເສດ ຍັງຂອບໃຈຕໍ່ ທ່ານ ຈັນສະໝອນ ພິງອຸດົມ, ຫົວໜ້າ ສູນຄົ້ນຄວ້າປ່າໄມ້ ທີ່ໄດ້ຊ່ວຍຕິດຕາມວຽກງານນີ້ ພ້ອມທັງໄດ້ຊ່ວຍປະກອບຄໍາເຫັນຕໍ່ບົດລາຍງານນີ້ດ້ວຍ.

ດ້ວຍວ່າ ການລົງສົມທົບເອົາຂໍ້ມູນຄັ້ງນີ້ ໃຊ້ເວລາບໍ່ດົນ ແລະ ບໍ່ຄົບຖ້ວນ ໃນກອບຂອງເສດຖະກິດ ຫລື ລາຍຮັບ ຈາກແຫລ່ງອື່ນໆ ສົມທຽບກັບ ລາຍຮັບຈາກເຄື່ອງປ່າຂອງດົງເວົ້າລວມ ແລະ ໂດຍສະເພາະ ລາຍຮັບ ຈາກນໍ້າມັນຍາງ ເພື່ອສະແດງເຖິງມາດຕາສ່ວນລາຍຮັບຈາກນໍ້າມັນຍາງ. ຊຶ່ງນີ້ລະ ຈະແມ່ນພາລະ ໃນແຜນການ ຕໍ່ໄປ ເພື່ອຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ ປະເດັນທີ່ກ່ຽວກັບ ນໍ້າມັນຍາງ ຈະແຈ້ງຂຶ້ນຕື່ມ.

ເອກະສານອ້າງອີງເພີ່ມຈາກການສຳພາດ:

ກົດໝາຍປ່າໄມ້ 1996, ກະຊວງກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້

Tom D. Evans, Hout Piseth, Phet Phaktra and Hang Mary, 2003. A study of resin-tapping and livelihoods in Southern Mondulhiri, Cambodia, with implications for conservation and forest management.

B. Svengsuksa & Pr. J.E. Vidal (1997) *Les Dipterocarpacees du Laos*.

Baird, I. G., Kaneungnit, T. and Baird, M. (1996) *The Kravet and Kreung: observations of livelihoods and natural resources in two highlander villages in the Districts of Veun say and Ta veng, Ratanakili Province, Cambodia*. Novib and Oxfarm (UK and Irland).

Foppes. J. and Ketphanh, S. (1997) *The use of Non-Timber Forest Products in Lao PDR*. Paper presented at the Workshop on Sustainable Management of Non-Wood Forest Products, Serdang, Selangor, Malaysia, 14-17 October 1997.

Shiva, M. P. and Jantan, I. (1998) Non-Timber Forest Products from Dipterocarps. Pp 187-197 in Appanah, S. and Turnbull, J, M. (eds) *A review of dipterocarps: taxonomy, ecology and silviculture*. cEntre for International Forestry Research, Bogor, Indonesia.

ຕາຕະລາງ 1: ບຸກຄົນພົວພັນ ແລະ ສຳພາດ

ທີ່ແຂວງສະຫວັນນະເຂດ:

1. ທ່ານ ທອງແອດ ໄພວັນ: ຮອງຫົວໜ້າກະສິກຳ ແລະ ປ່າໄມ້ ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ
2. ທີ່ເມືອງທ່າປາງທອງ:

<p>ບ້ານ ໂນນສະຫວ່າງ:</p> <p>ທ. ຄຳໃບ ພິມດວງສີ, ເອາຊີເຮັດນາ</p> <p>ທ. ຄຳຫວາຍ ລາດສຸລິນ, ເຮັດນາ</p> <p>ທ. ກອງ ຄຳຫລວງລາດ, ເຮັດນາ</p> <p>ທ. ຍູ້ ຫລວງປະເສີດ, ເຮັດນາ</p>	<p>ບ້ານ ດອນຍາວ:</p> <p>ທ. ໄຊ, ເຮັດນາ</p> <p>ທ. ກ້ານ, ເຮັດນາ</p> <p>ຕູ້ເພັງ, ເຮັດນາ</p> <p>ຈານໂສມ, ເຮັດນາ</p> <p>ທ. ໝີ່ນ, ເຮັດນາ</p> <p>ທ. ລຸນ, ເຮັດນາ</p>
<p>ບ້ານ ພູຜ້າຍ:</p> <p>ທ. ບົງລາ, ເຮັດນາ</p> <p>ລູງພົວ, ເຮັດນາ</p> <p>ທ. ກິ, ເຮັດນາ</p>	<p>ບ້ານ ນາຫ້ວຍຫ້າງ:</p> <p>ນາຍບ້ານ ແລະ ອີກ ຕາງໜ້າ 6 ຄອບຄົວ</p>

ທ. ສຸກ, ເຮັດນາ	
ທ. ສຸນ, ເຮັດນາ	

3. ທີ່ເມືອງ ພະລານ:

ບ້ານ ລະແອນ, ລວມໝົດຊາວບ້ານ ແລະ ອອກສຳພາດປ່າຍາງແຄມທ້ວຍ.

ທີ່ແຂວງຈຳປາສັກ:

1. ທ່ານ ອຳພອນ, ຮອງຫົວໜ້າຂະແໜງປ່າໄມ້ ແຂວງຈຳປາສັກ
2. ທ່ານ ສຸນທອນ, ພະນັກງານ ປ່າໄມ້ ແຂວງຈຳປາສັກ
4. ທ່ານ ປະນອມ ບຸນໂຈມ, ຫົວໜ້າບໍລິສັດ ລັດວິສາຫະກິດລ້ານຊ້າງພັດທະນາ ສາຂາແຂວງຈຳປາສັກ ເກັບຊື້ນ້ຳມັນຍາງ ຈາກ ສປປ ລາວ ແລະ ກຳປູເຈັງ
5. ທີ່ເມືອງ ສຸຂຸມາ

ບ້ານ ໜອງພັນວິງ: ຄະນະບ້ານ ແລະ ອີກຕາງໜ້າ 5 ຄອບຄົວເຂົ້າຮ່ວມ	ບ້ານ ຍາງສາວ: ທ. ວີ, ຄະນະບ້ານ ທ. ພອງແກ້ວ ທ. ແສງ ທ. ພຽນ ແລະ ຜູ້ຍິງອີກ 4 ຄົນ	ບ້ານ ທິມຈານ: ຄະນະບ້ານ ແລະ ຕາງໜ້າຄອບ ຄົວອີກ 6 ຄົນເຂົ້າຮ່ວມ
--	--	---

ທີ່ເມືອງປະທຸມພອນ:

ບ້ານ ພະລາຍບົກ: ທ. ຖາວອນ, ຄະນະບ້ານ ທ. ທິດພອນ, ແນວໂຮມ ທ. ຄຳພູນ ແລະ ຜູ້ຍິງອີກ 4 ຄົນ	ບ້ານ ພະລາຍ: ຄະນະບ້ານ ແລະ ຕາງໜ້າຄອບຄົວອີກ 7 ຄົນ	ບ້ານ ກຽດໂງ້ງ: ຄະນະບ້ານ ແລະ ຕາງໜ້າ ຄອບຄົວອີກ 4 ຄົນ
--	--	---

ທີ່ແຂວງອັດຕະປື:

ທ່ານ ໄຊຍະລາດ, ພະນັກງານປ່າໄມ້ ແຂວງ ອັດຕະປື.

ເມືອງສະໜາມໄຊ:

ບ້ານ ສະໜາມໄຊ: ພໍ່ຄຳວຽງ ມະນີໂຊດ ແລະ ຊາວບ້ານອີກ 8 ຄົນ	ບ້ານ ດອນດູ່: ທ. ສິມພອນ ນາງ ປິນ ນາງ ໄກສອນ	ບ້ານ ສະແຄ: ຄະນະບ້ານ ແລະ ຕາງໜ້າຄອບຄົວອີກ 7 ຄົນ
---	---	---

ທີ່ແຂວງ ສາລະວັນ:

ບ້ານ ນາໜອງຈານ: ທ້າວ ສີຈັນ, ທ້າວ ພັນ, ນາງ ແສງ, ນາງ ມາລີ, ນາງ ພຽນ

ຕາຕະລາງ 2. ສັງລວມຈຳນວນກິກຍາງໂດຍປະມານ ຈາກບ້ານທີ່ໄດ້ສຳພາດ

ສະຖານທີ່: ບ້ານ, ເມືອງ, ແຂວງ	ຈຳນວນຕົ້ນຂີ້ຍາງ	ຊລຍະທ່າງຈາກບ້ານ
1) ບ. ໂນນສະຫວ່າງ, ທ່າປາງທອງ, ສະຫວັນນະເຂດ	300	ແຄມຫ້ວຍແຕ່ 1 ຫາ 5 ກມ.
2) ບ. ດອນຍາວ ຫລື ແກ້ງແກບ	600	
3) ບ. ບາກຊຸມຄຳ	200	
4) ບ. ພູຜ້າຍ	200	
5) ບ. ນາຫ້ວຍຫ້າງ	500	
6) ບ. ລະແອນ, ພະລານ, ສະຫວັນນະເຂດ	200	ຫ້ວຍແຄມບ້ານ ແຕ່ 500 ແມັດ ເຖິງ 2 ກມ.
7) ບ. ໜອງພັນພິງ, ສຸຂຸມາ, ຈຳປາສັກ	500	ແຄມຫ້ວຍ ໂກຈາກບ້ານ 2 ເຖິງ 7 ກມ.
8) ບ. ຍາງສາວ, (ລາຍງານລວມ ເຖິງບ້ານອ້ອມຂ້າງ: ໂນນຍາງ, ໂນນແດງ, ຫຼຽງ)	2000	
9) ບ. ທິມຈານ, ປະທຸມພອນ, ຈຳປາສັກ	500	ແຄມຫ້ວຍ ຈາກບ້ານປະມານ 4-5 ກມ (ສ່ວນຫລາຍແມ່ນຢູ່ປ່າສະຫງວນ ເຊປຽນ ຕໍ່ໃສ່ດົງຫົວສາວ)
10) ບ. ພະລາຍບິກ	300	
11) ບ. ພະລາຍ	100	
12) ບ. ກຽດໂງ້ງ	500	
13) ບ. ດອນດູ່, ສະໜາມໄຊ, ອັດຕະປື	500	ແຄມຫ້ວຍ ໂກຈາກບ້ານ ແຕ່ 2 ເຖິງ 5 ກມ.
14) ບ. ສະແຄນ,	60	
15) ບ. ນາໜອງຈານ, ສາລະວັນ	100	ແຄມຫ້ວຍ ໂກຈາກບ້ານ 2 ເຖິງ 5 ກມ.

ລວມຕົ້ນຂີ້ຍາງ ທີ່ຊາວບ້ານ ໃຫ້ຂໍ້ມູນແບບລວມໆ ສະເລັ່ງເປັນຕົວເລກມົນ ໃນຈຳນວນ 15 ບ້ານ ມີທັງໝົດ 6560 ຕົ້ນ.

ບົດຕິດຄັດ 1. ກົດໝາຍປ່າໄມ້ ມາດຕາ 25.

ການຊຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະ ຜລິດຕະຜົນປ່າໄມ້

ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະ ຜລິດຕະຜົນໄມ້ ດຳເນີນໄດ້ສະເພາະ ແຕ່ໃນເຂດປ່າຜລິດ ທີ່ໄດ້ຜ່ານການສຳຫລວດເພື່ອ ຂຸດຄົ້ນ, ໃນເຂດທີ່ໄດ້ວາງແຜນ ຄຸ້ມຄອງປ່າໄມ້ເທົ່ານັ້ນ ແນໃສ່ຮັບປະກັນ ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ໃຫ້ສາມາດກັບ ຄືນມາຂຸດຄົ້ນໄດ້ອີກ ໃນຕອນທີ່ໄດ້ຂຸດຄົ້ນແລ້ວ.

ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ຕ້ອງປະຕິບັດ ຕາມລະບຽບການຕົ້ນຕໍດັ່ງນີ້:

- ນຳໃຊ້ລະບົບຕັດຍອນ, ຫ້າມການຕັດກ້ຽງ ເວັ້ນເສັ້ງແຕ່ກໍລະນີຈຳເປັນ;
- ຕັດໄມ້ທີ່ກຳນົດໃຫ້ຕັດ ໂດຍຮັບປະກັນການສືບພັນ;
- ຕັດໄມ້ຕ້ອງເກັບກູ້ເອົາ ເພື່ອນຳໃຊ້ໃຫ້ໝົດຄຸນຄ່າ;
- ຕັດໄມ້ຖືກຕາມ ເຕັກນິກ ວິຊາການ;
- ຕັດໄມ້ໂດຍຈຳກັດ ການທຳລາຍຕົ້ນໄມ້ ທີ່ຢູ່ອ້ອມແອ້ມ, ຮັບປະກັນບໍ່ໃຫ້ມີຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ, ເກີດດິນເຊາະເຈື່ອນ ຫລື ນ້ຳບົກແຫ້ງ;
- ຕັດໄມ້ແລ້ວ ຕ້ອງປົວລະບັດຮັກສາປ່າໄມ້ນັ້ນ ຫລື ປູກຄືນ;

ສຳລັດການຂຸດຄົ້ນ ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ເຊັ່ນ: ເຫັດ, ຮາກ, ຫົວ, ເຄືອ, ຍອດ, ໝາກ, ເປືອກ, ນ້ຳມັນ, ຢາງໄມ້ ແລະ ອື່ນໆໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ລະບຽບການສະເພາະ ຊຶ່ງອົງການທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ ເປັນຜູ້ວາງອອກ.

ມາດຕາ 28. ການຂຸດຄົ້ນໄມ້ ແລະ ເກັບກູ້ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ຈາກປ່າຄຸ້ມຄອງ ແລະ ນຳໃຊ້ຂອງບ້ານ ເພື່ອໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ

ການຕັດໄມ້ໃນປ່າຜລິດຂອງບ້ານ ເພື່ອປຸກສ້າງ, ສອ້ມແປງ ແລະ ໃຊ້ສອຍໃນຄອບຄົວ ອະນຸຍາດໃຫ້ຕັດແຕ່ ໃນເຂດປ່າຜລິດຂອງບ້ານ ແລະ ໄມ້ປະເພດບໍ່ຫວງຫ້າມ ຊຶ່ງບໍລິມາດບໍ່ເກີນ ຫ້າແມັດກ້ອນໄມ້ທ່ອນ ຕໍ່ ນຶ່ງຄອບຄົວ ທີ່ມີຄວາມຈຳເປັນ ຊຶ່ງຕ້ອງຕັດໃນເຂດກຳນົດໃຫ້ ແລະ ປະຕິບັດຕາມ ລະບຽບການ ທີ່ອຳນາດການປົກຄອງບ້ານ ກຳນົດອອກ. ສ່ວນການເກັບກູ້ຜະລິດຕະຜົນປ່າໄມ້ ເພື່ອຊຸ້ສອຍໃນຄອບຄົວນັ້ນ ກໍໃຫ້ປະຕິບັດຕາມ ກົດລະບຽບຂອບບ້ານ ຊ່ອງຮັບຮອງເອົາ ໂດຍຫ້ອງການ ກະສິກຳ ປ່າໄມ້ ເມືອງ.